

De neste stegene for NATOs avskrekking og forsvarssamarbeid

Av Admiral Rob Bauer, leder av NATOs militærkomité, og general Eirik Kristoffersen, Norges forsvarssjef

Russlands ulovlige og uprovoserte angrep på sitt naboland Ukraina, blir ofte referert til som en realitetsorientering for de allierte i NATO. Sannheten er at det startet lenge før 2022. Over flere år har vi vært vitne til et Russland som har utvist et mønster med en stadig økende aggressiv væremåte, og som har valgt å se bort i fra internasjonale regler og avtaler. NATO har derfor forbedret NATOs kollektive forsvarsstrategier over hele alliansens territorier og ansvarsområder.

Premisset for et kollektivt forsvar er å tenke fremover og se for seg mulige scenarioer, både i fredstid, krise og krig. Å planlegge og designe riktige løsninger. Å være forberedt på det faktum at en konflikt kan oppstå når som helst. Til syvende og sist handler kollektivt forsvar om å forvente det uforventede.

I 2019 gikk allierte forsvarssjefer sammen og etablerte en ny militær strategi for NATO. Denne strategien skisserte hva som er NATOs to største trusler: Russland og terroristorganisasjoner. Strategien bidro til å utvikle NATOs fokus fra krisehåndtering til kollektivt forsvar.

I ettertid av denne utviklingen begynte NATO å utvikle konseptet for avskrekking og forsvar av det euro-atlantiske området – i tillegg til den videre utviklingen av NATO. Det var viktig å sikre en sammenheng i kort- og langtidsplanlegging, samt nåværende og fremtidige styrkekrav for alliansens samlede militære slagkraft.

Da Russlands stridsvogner krysset grensen inn til Ukraina 24. februar 2022, var NATO klar med tilstrekkelige strategier og planverk. Kun timer etter invasjonen evnet NATO å aktivere sitt planverk fra Baltikum til Svartehavet. Vi økte vår tilstedeværelse i de østlige landene i alliansen, og satte 40 000 soldater under NATO-kommando, støttet av betydelige luftkapasiteter og maritime kapasiteter.

Nesten 20 måneder etter invasjonen er NATO-alliansen mer klar, sterkere og mer fleksibel enn noensinne. Vi har åtte multinasjonale kampavdelinger som er posisjonert langs grensen mot øst. Disse kan bli forsterket til en brigadestørrelse på kun kort tid. Vi jobber nå med å videreutvikle NATO Response Force (NRF) og øke antall militære styrker på høy beredskap til over 300 000 soldater. Vi øker også vår evne til å forsterke styrkene med flere forhåndslagre av materiell, flere fremskutte kapasiteter samt vår evne til kommando og kontroll.

Under NATO-toppmøtet i Vilnius i juli vedtok NATOs politiske nivå å styrke alliansens forsvarssamarbeid og evne til avskrekking. De ble også enige om tre regionale planer:

- Nord, som dekker Atlanterhavet og de europeiske delene av Arktis
- Senter, som dekker de baltiske landene og Sentral-Europa

- Sør, som dekker Middelhavet og Svartehavet

Disse spesifikke geografiske planene beskriver hvordan vi planlegger å forsvare hele alliansen. Planene er de mest omfattende NATO har hatt siden slutten av den kalde krigen. De regionale planene følges også opp med objektive, trusselbaserte krav til styrkestrukturer, som spesifiserer hvilke kapasiteter som trengs i en krisesituasjon.

Fra 15. til 17. september møtes forsvarssjefene i NATO til en årlig konferanse i NATOs militærkomité. Sammen skal vi jobbe videre med de politiske beslutningene som ble tatt på NATO-toppmøtet i Vilnius. I Oslo vil forsvarssjefene i NATO diskutere hvordan de skal gjennomføre disse planene. Det inkluderer blant annet:

- Flere styrker på økt beredskap
- Utvikling og modernisering
- Innføring av nye kommando- og kontrollstrukturer
- Bedre samvirke innenfor områder som logistikk, vertlandsstøtte, vedlikehold, etterforsyninger, forhåndslagring og mobilitet
- Mer fellesøvelser og trening

Siden toppmøtet i Vilnius er arbeidet med utviklingen av nasjonale og NATO-planer mer helhetlig enn noen gang tidligere. Det er helt avgjørende at allierte nasjoner jobber tett sammen i arbeidet fremover.

Disse planene vil oppdateres for å til enhver tid være relevante mot de truslene vi står overfor. Dette er en del av en omfattende, men helt avgjørende prosess. Tusenvis av sider med planverk er mye mer enn papiret det står skrevet på. De er et bevis på at på tross av økt ustabilitet og splittelse i verden, er det fortsatt nasjoner som er villige til å sette seg sammen rundt et bord, inngå kompromisser og finne en felles vei fremover. Nasjoner som setter fellesskapet først.

Det betyr ikke at enkeltnasjonene ikke er viktige lenger. Et kollektivt forsvar starter hjemme i hver enkelt nasjon. Norge har vist flere ganger at ved å ha et godt forsvar hjemme, evner vi å bidra ute. I en «én for alle, alle for én»-organisasjon må du jobbe for både deg selv, og for andre.

Utfordringer er å koble alt sammen. På samme måte som at Atlanterhavet kobler stort og smått, nord, sør, øst og vest. NATOs militærkomité representerer 31 (snart 32) nasjonale militære styrker, som alle har sin egen unike historie, kapasiteter og oppfattelse av trusler. I stedet for å la dette splitte oss, bruker vi disse forskjellene på å gjøre oss sterkere. Den eneste måten å oppnå dette på, er gjennom å virkelig kjenne hverandre og stole på hverandre. Det er militære styrker rundt bordet vårt som har jobbet sammen lenge før NATO eksisterte. Og hver måned lanseres det nye initiativer til samarbeid. Et finsk og svensk NATO-medlemskap vil utvilsomt ha en

positiv innvirkning på sikkerheten i alliansen, spesielt i nordområdene og i området rundt Østersjøen.

Det er i NATOs militærkomité at alt det gode arbeidet som gjøres blant våre allierte, samles. Vår rolle er å sørge for at de mer enn 3 millioner kvinnene og mennene i uniform som tjenestegjør i vår allianse, er i stand til å løse sitt viktigste oppdrag: Å beskytte alt som er viktig for oss – frihet, demokrati og vår rettighet til å forme vår egen skjebne.

Vårt fantastiske felleskap av kvinner og menn i uniform sørger for at NATO står imot, selv om vår regelbaserte verdensorden er rystet. På samme måte som Forsvarets motto:

«For alt vi har. Og alt vi er»